

Stručni rad

NASTAVA NA DALJINU – IZAZOV ZA NASTAVNIKE I SREDNJOŠKOLCE

Irena Mori

SŠ Josipa Jurčiča Ivančna Gorica

Sažetak

Članak se temelji na upitniku za učenike gimnazije poslije povratka u školu nakon završetka drugog zatvaranja škola. Zaključci koji proizlaze iz odgovora srednjoškolaca i njihovih roditelja daju nam prilično realnu ocjenu učenja na daljinu. Srednjoškolci su bili manje izloženi stresu, imali su više slobodnog vremena, a glavni nedostaci bili su nedostatak druženja sa školskim kolegama, previše sjedenja pred računalnim ekranom i pad motivacije za školski rad.

Ključne riječi: zatvaranje škola, prednosti i nedostaci, virtualna učionica Zoom.

1. Uvod

Pandemija covid-19 utjecala je na sve aspekte našeg života te je u velikoj mjeri promijenila način predavanja na svim razinama školovanja - od osnovne škole do sveučilišta. Zatvaranje škola, koje je započelo u ožujku prošle školske godine i nastavilo se u ovoj školskoj godini od listopada 2020. do veljače 2021. te još dva tjedna u travnju, trajalo je s prekidima oko sedam mjeseci i drastično je utjecalo na izvođenje nastave.

Unatoč činjenici da su mnogi stručnjaci i roditelji bili kritični prema učenju na daljinu i izrazili zabrinutost zbog svakojakih posljedica, većina srednjoškolaca koji su sudjelovali u istraživanju ima pozitivnije mišljenje.

2. Upitnik

Šezdeset učenika druge i četvrte godine gimnazije ispunilo je upitnik u ožujku 2021. godine. Odgovarali su na slijedeća pitanja:

1Ako usporediš učenje na daljinu u prethodnoj školskoj godini s ovom godinom, kakva je tvoja procjena? Koji način se ti više svidio i zašto?

2Koje su prema tvom mišljenju prednosti i koji nedostaci učenja na daljinu?

3Koje si probleme imao/-la tijekom učenja na daljinu (pristup računalu, internet, tiskanje gradiva ...)

4Što ti je najviše nedostajalo tijekom učenja na daljinu?

5 Da li si za učenje potrošio/-la više ili manje vremena nego prije? Zašto?

6Koje si ocjene dobio/-la tijekom učenja na daljinu: usmene ili pismene?

7Da li misliš da je tvoje znanje mnogo lošije nego da si cijelo to vrijeme bio u školi? Zašto?

8Kojepromijene bi želio/-jela ako bi se ponovno morao/-la učiti na daljinu?

9Kakvo je mišljenje tvojih roditelja o nastavi na daljinu?

2.1. Usporedba školovanja u školskoj godini 2019./2020. sa školovanjem u školskoj godini 2020./2021.

Oprilike tri četvrtine učenika preferiralo je učenje na daljinu ove školske godine iz prije svega dva razloga: bolje organizacije nastave i upotrebe Zoom videokonferencijskog sustava. Naime, Arnes je ove školske godine kupnjom licenci omogućio svim nastavnicima u slovenskim osnovnim i srednjim školama besplatno korištenje sustava. Učenici ulaze u virtualnu učionicu putem veze koju im je poslao učitelj koji može vidjeti i čuti sve učenike koji imaju uključenu kameru ili mikrofon. Budući da Zoom omogućava kvalitetno dijeljenje slike, zvuka i ekrana, videokonferencijska nastava vrlo je slična nastavi u pravoj učionici.

Samo je dobra četvrtina srednjoškolaca bila zadovoljnija prošle školske godine, kada su dobili više pripremljenih gradiva za učenje u e-učionici, a uz to je bilo i znatno manje videokonferencijskih sastanaka, pa su zato imali više slobode u organizaciji rada za školu.

2.2. Prednosti i nedostaci učenja na daljinu

Srednjoškolci su naveli više pozitivnih nego negativnih strana učenja na daljinu. Većina kao glavnu prednost navodi više slobodnog vremena i manje stresa, dok glavne nedostatke vide u predugom sjedenju ispred monitora, nedostatku osobnog kontakta sa školskim kolegama i profesorima te također u slabijem znanju.

PREDNOSTI	NEDOSTACI
+ nema vožnje u školu i natrag	— nedostatak motivacije i koncentracije
+ kraći časovi	— kraće i slabije usmeno izlaganje
+ manje pisanja	— slabije znanje
+ više slobodnog vremena i spavanja	— nedostatak pravog kontakta s školskim kolegama i nastavnicima, nema druženja
+ manji umor	— usamljenost
+ veći osjećaj sigurnosti	— fizički napornije zbog sjedenja ispred računala
+ pristup mnogim gradivom za učenje	— zdravstveni problemi: oštećenje vida, glavobolje, bolovi u leđima ...
+ manje ocjenjivanja	— narušavanje privatnosti → kamere
+ opuštenije, mirnije	— problem sa računalima u obiteljima koje imaju više djece što pohađaju
+ manje stresa	
+ ljubazniji profesori	
+ lakša organizacija popodnevnog rada	

+ mogućnost samostalnog rada	školu
+ stjecanje novih računalnih vještina	— gubitak kondicije za učenje
+ bolji obiteljski odnosi	— nejednake mogućnosti
	— premalo ocjenjivanja, koja bi te prisilila na redovit rad (srednjoškolci 4. godine)

2.3. Problemi s učenjem na daljinu

Posebni poteškoća u izvođenju nastave na daljinu nije bilo jer je škola osigurala prijenosna računala srednjoškolcima što ih nisu imali.

Nekoliko tehničkih problema prouzročio je, barem u početku, preopterećeni sustav učenja na daljinu—eAssistant, sustav koji pokriva sve ključne procese u školi (dnevnik, raspored časova, komunikacija ...) i Zoom— mrežna platforma za audio i video komunikaciju, stoga im ponekad nije bilo moguće pristupiti.

Gotovo svi srednjoškolci barem su povremeno imali problema s internetskom vezom i probleme s tiskovinama - lošiji pisači, velika potrošnja papira i uložaka.

Mnogi su se srednjoškolci teško privikli na novi način rada.

2.4. Što je srednjoškolcima nedostajalo tijekom zatvaranja škole?

Mladi se vole družiti, pa je zato najčešći odgovor na ovo pitanje bio očekivan: druženje i razgovor sa školskim kolegama, prijateljima i vršnjacima općenito.

Osim osobnih kontakata, nedostajali su im i izleti i školski tematski dani, a onima koji se bave s portom najviše su nedostajali treninzi.

Nekima učenicima nedostajao je školski ručak, a nekima ništa.

Odgovori srednjoškolaca pokazuju da im škola kao takva nije nedostajala, nedostajalo im je samo druženje sa školskim kolegama i one aktivnosti koje smatraju opuštajućima - izleti i stručne ekskurzije.

2.5. Vrijeme posvećeno učenju

Otpriblike trećina srednjoškolaca potrošila je na učenje istu količinu vremena koliko i prije zatvaranja škola.

Druga trećina posvećivala je više sati dnevno učenju jer su bili manje umorni nakon nastave, jer su imali više slobodnog vremena i zato što je bilo teže razumjeti gradivo.

Dobrih trideset posto učenika je međutim posvetilo učenju manje vremena nego prije iz tri razloga: manje pismenih ocjena, manje motivacije za učenje i veće popustljivosti nastavnika.

Odgovor dviju trećina učenika na ovo pitanje pomalo je iznenađiv. Naime, očekivala sam da su svi posvetili manje vremena učenju nego inače, jer testova praktički nisu pisali, ali se ispostavilo suprotno.

2.6. Ocjenjivanje

Za vrijeme nastave na daljinu srednjoškolci su dobili usmene ocjene iz svih predmeta, samo su iz jednog pisali i test. Budući da su sami mogli odabrati datum ocjenjivanja, mogli su se dobro pripremiti za ocjenjivanje, zbog čega su ocjene bile malo više nego inače.

Pismene ocjene se moglo dobiti koristeći internet stranicu Exam.net, ali se ta nije pokazala kao najbolji način pismenog ocjenjivanja jer je dopuštala prijevare i zbog toga je bila zabranjena.

Neosporiva je činjenica da ocjene iz testova realnije prikazuju znanje učenika, jer moraju svi naučiti jednaku količinu gradiva i odgovarati na ista pitanja. Budući da za vrijeme trajanja nastave na daljinu nije bilo moguće realno pismeno utvrditi znanje učenika, bili su pismeno ocjenjivani nakon povratku u školu.

2.7. Stečeno znanje

Nešto manje od trećine srednjoškolaca vjeruje da je njihovo znanje isto kao da su imali redovitu nastavu, jer su redovito radili domaće zadaće, rješavali vježbe i učili se.

Dobra trećina anketiranih učenika vjeruje da je njihovo znanje lošije jer nije bilo pismenih ocjenjivanja, zbog manje kvalitete nastave, jer je bila manje motivacije za učenje i jer su nastavnici manje zahtijevali od njih.

Međutim, oko trideset posto učenika vjeruje da je njihovo znanje bolje jer su se mogli duže vremena učiti za usmeno ocjenjivanje, zbog čega je njihovo znanje više produbljeno i utvrđeno. Budući da su općenito bili manje umorni, bilo im je i lakše pripremiti se za ocjenjivanje.

Nakon završetka nastave na daljinu i povratka u školu svi su učenici iz svih predmeta bili barem jednom ili dva puta ocijenjeni pismeno. Rezultati ispitivanja u razdoblju do lipnja i prosječni konačni školski uspjeh pokazali su da je znanje srednjoškolaca vrlo dobro unatoč nekoliko mjeseci učenja na daljinu.

2.8. Preporuke i želje naših srednjoškolaca u slučaju zatvaranja škola u novoj školskoj godini

Ako se škole na jesen ponovo zatvore zbog epidemiološke situacije, učenici bi željeli poneke promjene u vezi s učenjem na daljinu:

→manje videokonferencija kod predmeta kod kojih usmeno objašnjenje nije potrebno za razumijevanje gradiva (povijest, geografija, sociologija ...),

→ gradivo neka se obrađuje sporije i više utvrđuje,

→manje domaće zadaće,

→manje tiskanih gradiva,

→pravovremeno slanje radnih listova,

→ više vježbi na internetu,

→ dobivanje pismenih, ne samo usmenih ocjena,

→zanimljivije lekcije,

→ niža očekivanja nastavnika.

Međutim, neki srednjoškolci su potpuno zadovoljni sa dosadašnjim radom i ne bi ništa mijenjali.

2.9. Ocjena roditelja

Većina roditelja pohvalila je organizaciju nastave na daljinu u našojškoli i razumije da je takav način podučavanja bio neophodan zbog epidemije, iako bi radije vidjeli da su njihova djeca pohađala običnu školu.

Istakli su da se je povećala ovisnost o računalu, a strahuju da je i znanje djece lošije što će se utvrditi na maturi.

Međutim, vrlo je malo roditelja izjavilo da im se takav način školovanja ne sviđa. Svi roditelji vide glavni plusu činjenici da su djeca bila manje izložena stresu.

Ukratko, velika većina roditelja bila je vrlo zadovoljna nastavom na daljinu u našoj školi, jer je bila dobro organizirana, a osim toga je takav način za srednjoškolce bio puno manje stresan.

3. Zaključak

Svi uključeni u obrazovni proces jednoglasnog smo mišljenja, da nastava na daljinu nije idealno, ali je u danoj situaciji najoptimalnije rješenje, još posebno za srednjoškolce, koji obično imaju tehnička sredstva, potrebno znanje i samostalnost za rad na ovaj način.